

Współpraca organizacji pozarządowych z samorządami to jeden z fundamentów realizacji zadań społecznych na poziomie lokalnym. To właśnie na styku administracji i trzeciego sektora powstają rozwiązania odpowiadające na realne potrzeby mieszkańców, od pomocy humanitarnej po wsparcie rodzin i młodzieży. O modelach partnerstwa, barierach i kierunkach zmian rozmawiali uczestnicy panelu „Dobroczytność – jak samorządy współpracują z NGO?” podczas XI Europejskiego Kongresu Samorządów.

W debacie udział wzięli: Maciej Bagiński, Prezes Zarządu, Polska Akcja Humanitarna; Maria Lewandowska-Mika, Prezes, Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych; Mateusz Handel, Zastępca Burmistrza, Urząd Miasta Mikołów; Jarosław Świerczewski, Dyrektor Programu SOS Siedlce, Stowarzyszenie SOS Wioski Dziecięce w Polsce oraz Marcin Kowalski, Członek Zarządu Głównego, Polski Czerwony Krzyż. Moderatorem panelu był Bartłomiej Jojczyk, Prezes Zarządu Fundacji Dobrych Inicjatyw.

Między zleceniem a realnym partnerstwem

Otwierając dyskusję, Bartłomiej Jojczyk zaproponował rozmowę o tym, czy współpraca NGO z samorządami ma dziś charakter rzeczywistego partnerstwa, czy raczej ogranicza się do zlecenia usług społecznych. Maria Lewandowska-Mika określiła obecny model jako „partnerstwo zlecenia usług społecznych”. Przywołała dane pokazujące, że aż 89% organizacji współpracuje z samorządami lokalnymi, z czego blisko połowa otrzymuje wsparcie finansowe, a wiele także pozafinansowe. Jednocześnie realny wpływ na decyzje, rozumiany jako współkształtowanie polityk publicznych, deklaruje jedynie około 20% organizacji. Problemem pozostaje również dominacja projektów rocznych, które utrudniają stabilne planowanie działań i rozwój instytucjonalny.

Jarosław Świerczewski podkreślił, że prawdziwe partnerstwo oznacza stały przepływ informacji i wspólne reagowanie na potrzeby mieszkańców. W przypadku programu SOS w Siedlcach współpraca z samorządem obejmuje zarówno realizację zadania zleconego, jak i dodatkowe inicjatywy odpowiadające na problemy młodych ludzi, zwłaszcza w obszarze mieszkaniowym.

Współdziałanie w sytuacjach kryzysowych

Maciej Bagiński ocenił współpracę z samorządami jako zadowalającą, wskazując na doświadczenia Polskiej Akcji Humanitarnej podczas działań powodziowych – od lat 90. po ostatnie kryzysy. Jak zaznaczył, skuteczność pomocy wynikała z komplementarności działań: samorządy dostarczały informacji i koordynowały lokalne wsparcie, organizacje odpowiadały szybkim i elastycznym działaniem operacyjnym.

Marcin Kowalski zwrócił uwagę, że kluczowe znaczenie ma budowanie trwałych relacji, które nie kończą się wraz z projektem. To właśnie długofalowe partnerstwa pozwalają organizacjom skutecznie realizować misję społeczną.

Samorząd jako partner i zleceniodawca

Z perspektywy administracji lokalnej Mateusz Handel podkreślił wagę dialogu i wzajemnego zrozumienia. Organizacje pozarządowe wspierają samorząd w rozwiązywaniu problemów mieszkańców, często szybciej i bardziej elastycznie niż struktury urzędowe. Jednocześnie przyznał, że brak stabilności

finansowej NGO jest realnym wyzwaniem, dlatego deklarował gotowość do zawierania umów wieloletnich tam, gdzie to możliwe.

W drugim bloku dyskusji pojawiło się pytanie o inicjatywę, czy organizacje czekają na decyzje samorządu, czy działają samodzielnie. Maria Lewandowska-Mika zauważyła, że bez odpowiednich kompetencji i przestrzeni do współdecydowania możliwości działania są ograniczone. Marcin Kowalski podkreślił znaczenie rzecznictwa i współpracy z mniejszymi lokalnymi organizacjami, zaznaczając, że żadna instytucja nie jest w stanie działać w pojedynkę.

Jarosław Świerczewski przywołał przykłady inicjatyw, od zbiórek po wsparcie mieszkaniowe, które były realizowane przy akceptacji i wsparciu samorządu. Mateusz Handel zwrócił z kolei uwagę na rosnącą aktywność mieszkańców, w tym młodzieżowych rad, oraz potrzebę wzmacniania głosu młodych w procesach decyzyjnych.

Transparentność i odpowiedzialność za środki publiczne

Istotnym wątkiem była równowaga między misją społeczną a odpowiedzialnym wydatkowaniem środków publicznych. Maciej Bagiński podkreślił, że Polska Akcja Humanitarna funkcjonuje w oparciu o pełną jawność wydatków, a zaufanie i transparentność stanowią fundament działalności organizacji.

Maria Lewandowska-Mika zwróciła uwagę, że silne uzależnienie od środków publicznych może ograniczać elastyczność działań NGO, choć przejrzystość jest standardem, którego sektor powinien bezwzględnie przestrzegać. Mateusz Handel przyznał, że biurokracja bywa barierą, jednak kontrola i przejrzystość są naturalnym elementem odpowiedzialnego zarządzania środkami publicznymi.

Zaufanie jako fundament współpracy

W końcowej części rozmowy pojawił się temat otwartości samorządów na zmiany oraz ewentualnych przypadków ograniczania działalności organizacji. Jarosław Świerczewski zauważył, że wiele zależy od konkretnego samorządu – przepisy, finanse i procedury mogą utrudniać współpracę, ale kluczowe pozostaje wzajemne zaufanie.

Marcin Kowalski wskazał na potrzebę budowania współpracy także z sektorem nauki i posługiwania się „językiem XXI wieku”, w którym przejrzystość i mierzalność efektów stają się wspólną wartością. Maciej Bagiński i Mateusz Handel podkreślili, że nie spotkali się z sytuacjami systemowego ograniczania działań NGO, wskazując na znaczenie poważnego traktowania partnerów społecznych. Maria Lewandowska-Mika przyznała jednak, że takie przypadki się zdarzają, a ich rozwiązaniem może być zarówno lepsze zabezpieczenie środków dla organizacji, jak i konsekwentne budowanie relacji opartych na zaufaniu.

Debata pokazała, że przyszłość współpracy samorządów z organizacjami pozarządowymi zależy od przejścia od modelu czysto kontraktowego do rzeczywistego partnerstwa. Stabilność finansowania, transparentność i wzajemne zrozumienie ról mogą sprawić, że dobroczynność stanie się trwałym elementem lokalnej polityki społecznej, a nie jedynie uzupełnieniem działań administracji.

Związek Powiatów Polskich jest partnerem instytucjonalnym wydarzenia.

Samorządy i NGO – jak budować skuteczną współpracę w działaniach dobroczynnych?

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: wtorek, 03, marzec 2026 17:51

Joanna Gryboś-Chechelska

Odsłony: 520

Źródło: www.forum-ekonomiczne.pl